

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΔΙΕΤΘΥΝΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΛΕΩΝΙΔΟΥ Χ. ΖΩΗ

ΕΤΟΣ Γ'.

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΛΡΙΘ. 84

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ. Μαρτελάου· Κοινωνική και Πολιτική κατάστασις τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ Ἑνετοκρατίας μέχρι τῆς Ἑνώσεως (Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ συλλόγῳ Φιλομαθῶν· συνέχεια)—Λεωνίδου Χ. Ζώη· Ἀναμνήσεις—Γ.Δ. Μάνεση· Δημόσια Θάματα ἐν Κεφαλληνίᾳ.—Ἄνδρ. Λασκαράτου· Τὸ ποτάμι μου (ποίησις). Ἀναλφαβήτητος· Στιγμαὶ τέρψεως—L. Gualtieri· Ἡ αὐταπάρνησις (δρᾶμα κατὰ μετάφρασιν Γ. Κ. Σφήκα.—Ἀγγέλου Καλκάνη· Προσφορὰ δακρύων (ποίησις)—Βιβλιοκρισία καὶ ἀγγίγματα—Εἰδήσεις..—Annonce.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο "ΦΩΣΚΟΛΟΣ"

Σ. Ν. Καφοκεφάλου

1894.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

AL. 53 42. 46. 0059

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΔΕΚΑΗΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΤΟΣ Γ'.

18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1894

ΦΥΛΛ. ΝΑ'.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ ΑΠΟ ΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΜΕΧΡΙ

ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μελέτη αναγνωσθείσα ἐν τῇ «Συλλόγῳ τῶν Φιλομαθῶν»

τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1894.

ὑπὸ τοῦ δικηγόρου κ. Διον. Μαρτελάου,

(Συνέχεια)

Ἡ ἐκπαίδευσις ἦτον ἐν Ἑπτανήσῳ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὡς ἦτον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης, ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Π. Χιώτης, δὲν ἦτον ὁμοῦ εἰς τοιοῦτον βαθμὴν ὡς περιεγράφη παρὰ τινων φανατικῶν, καθόσον ἐπὶ Ἑνετοκρατίας ὑπῆρχον ἐν Ἑπτανήσῳ καὶ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα, ἐνθα ἐδιδάσκετο καὶ ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νέα Ἑλληνικὴ, ἡ Λατινικὴ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Ὡς πρὸς τοῦτο, ἐκτὸς τῆς ἀξιολόγου διατριβῆς τοῦ ἡμετέρου ἱστοριογράφου Χιώτου πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐνταῦθα ἀναγνωσθείσης, παραπέμπομεν τὸν βουλόμενον ἐκ τῶν ἀκροατῶν μας ἵνα ἀρυσθῇ ἐκτενεστέρα γνώσις ἐκ τῆς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐκτενοῦς μελέτης τοῦ ἀρχαιο-οδίφου καὶ μέλους τοῦ Συλλόγου Δε Βιάζης καταχωρηθείσης εἰς τὸ ἀξιόλογον περιοδικὸν Κυψέλη ἀπὸ φύλλα 5—8. Καὶ δικηγόροι καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες μετὰ τὴν ἐν Ζακύνθῳ ἐκπαίδευσιν μετέβαινον καὶ ἐσπούδαζον εἰς τὰ πανεπιστήμια τῆς Ἰταλίας. Δύναμαι νὰ ἀναφέρω τὸν Νικόλαον Κούρτσουαν καὶ τὸν Νικόλαον Μαρτελάου, προπάτορά μου, σπουδάζαντας ἐν Ρώμῃ κατὰ τὸ 1625 ὁ μὲν Κούρτσουας τὴν Φεολογίαν ὁ δὲ Μαρτελάος τὰ νομικά. Τὸ ὄνομα τοῦ Νικολάου Μαρτελάου εἶνε σημειωμένον ἐν τῷ γενεαλογικῷ δένδρῳ τῆς οἰκογενείας μου μετὰ τὸν τίτλον *Dottore in legge*. Περὶ ἀμφοτέρων ἀναφέρει ὁ ἄνω ἀναφερόμενος Χιώτης ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Κούρτσουα τυπωθέντι τῷ 1863.

Ἰεροίς ἐπληρύνοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ ἐδίδασκον εἰς τὰ σχολεῖα τὰ τέκνα τῶν πτωχῶν. Κατὰ δὲ τὸ 1576 διωρίσθη διδάσκαλος ὅστις ἐπληρύνετο ἀπὸ τὸν Δῆμον ἵνα διδάσκῃ τὰ τέκνα τῶν πτωχῶν, ἦτον δὲ ἀπηγορευμένον νὰ προσλαμβάνωνται τέκνα τῶν πλουσίων, ἐβραβεύοντο δὲ οἱ ἀνατεύοντες μαθηταί, καὶ πολλοὶ εὐγενεῖς διὰ διαθέτης κατίλιπον τὴν περιουσίαν των πρὸς συστάσιν σχολείων.

Ἐν τῷ ἐνταῦθα ἀρχειοφυλακείῳ σώζεται διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῆς κοινότητος ἦτοι *del Conclave* πρὸς τοὺς ἡγουμένους τῶν Μονῶν καὶ πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἐκκλησιῶν καὶ χωρίων, ὅπως ἐξ ὀρισμένου εἰσοδήματος συστηθῶσι σχολεῖα εἰς ἕκαστον χωρίον δι' ἀνάγνωσιν καὶ γραφῆν τὰ αὐτὰ ἐλάμβανον χώραν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑπτανήσου.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐν Ἑπτανήσῳ καθομιλουμένην γλῶσσαν ἦτον γλῶσσα ἑλληνικὴ τὴν ὁποίαν ἠδύνατο πᾶς τις νὰ ἐννοήσῃ καὶ μὴ ἑπτανήσιος, διότι δὲν ἦτον ἐκ τῶν συνήθων καλουμένων γαλλιστὶ *patois* καὶ ἰταλιστὶ *gergo*, δηλαδὴ μίγμα συνθηματικῶν λέξεων τὰς ὁποίας ὁμιλοῦσιν εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἰταλίας τῆς Γαλλίας καὶ αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος, διότι ἐγράφετο μὲ Ἑλληνικὴν σύνταξιν. — Ἐνθουμούμαι ὅτε διετέλουν Πρωτοδίκης ἐν Σύρῳ ὅτι ἐνίοτε ἐπαρουσιάζοντο πρὸς σωπα ὡς μάρτυρες ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου τὰ ὁποῖα δὲν εἴξευρον νὰ ὁμιλῶσι εἰμὴ τὸ *patois* ἐκεῖνο τοῦ τόπου των καὶ ἐχρειάζετο νὰ ἔχωμεν διερμηνεῖα πρὸς μετάφρασιν τῶν καταθέσεων των.

Καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἡ γλῶσσα δὲν ἤρχισε νὰ κανονίζεται εἰμὴ ἀπὸ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Δάντου ὅστις ἐκανόνισε τὸ ὅφος διὰ τῶν ἀθανάτων ποιημάτων αὐτοῦ, ἡ Κόλασις, τὸ Καθαρτήριον, καὶ ὁ Παράδεισος, τὰ ὁποῖα ἤρχισε νὰ συντάττῃ ἀπὸ τοῦ 1302 μέχρι τοῦ 1313, δημοσιευθείσης τῆς πρώτης ἐκδόσεως τὸ 1472 καὶ ἔκτοτε ἤρχισε νὰ κανονίζεται ἡ γλῶσσα. — Εἴθε μέγας τίς ποιητὴς νὰ ἐγεννᾶτο καὶ ἐν Ἑλλάδι ὅπως κανόνισῃ τὴν γλῶσσαν.

Καὶ ἡ γλῶσσα τῶν λογίων γράφεται κατὰ τὸ δοκοῦν ἐκάστῳ δὲν ὑπάρχει κεκανονισμένον ὅφος ὡς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, διότι ἐκεῖ ὑπάρχουσι τὰ κλασικὰ κείμενα τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι οὕτως εἰπεῖν ὡς φραγμὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἐλεγεν ὁ Βιργίλιος εἰς τοὺς Ρωμαίους πρὸς κανονισμόν τοῦ ὅφους *Exemplaria greca versate diurna versate nocturna*. Ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν ἄλλα κείμενα εἰμὴ τὰς ἐφημερίδας. Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο παραπέμπομεν τοὺς ἀκροατάς μας εἰς τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμα τοῦ δικασήμου Ροῖδου τὰ Εἰδῶλα.

Καὶ διὰ τοῦτο οἱ πλείστοι τῶν διασήμων καὶ τῶν μετρίων ποιητῶν μας ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ὁποίων ὁ διάσημος Σολωμὸς παρεδέχθησαν τὸ δημοτικὸν ὅφος. — Καὶ τί δὲν ἐκφράζει τὸ εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν συνταχθέν ἐπίγραμμα ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Σολωμοῦ «Ἡ Καταστροφὴ τῶν Ψαρρῶν», ἐνθα βλέπει τις τὴν δόξαν περιπατοῦσαν ἐπὶ τοῦ μαύρου λόφου τῶν Ψαρρῶν ἀριθμοῦσαν τὰ λαμπρὰ παλληκάρια, ἐστεφνωμένην μὲ τὰ ὀλίγα ὅσα τὰ ὁποῖα εἴμενα εἰς τὴν ἐρημον γῆν. — Ἀλλὰ τί νὰ εἰπώμεν καὶ περὶ τοῦ ὕμνου πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν τοσόνδε θαυμασίου, μελοποιηθέντος ὑπὸ τοῦ αἰμνῆστου μεγάλου μετὰ τοῦ ἡμετέρου Πλάτωνα ἡκολούθησαν

τὸ σύστημα τοῦτο τῆς δημοτικῆς γλώσσης. Καὶ ὁ Κεφαλλὴν Λασκαράτος καὶ ποιήματα καὶ πεζογραφίας ἔγραψεν εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἕτερος Κεφαλλὴν Τυπάλδος καὶ ὁ ἡμέτερος ἀξιόλογος ἐφημεριδογράφος Βερούκιος μέλος τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει καὶ πολλοὺς ἀναγνώστας. Ἦτον βεβαίως ἐν χρήσει εἰς τὰ δημοτικὰ γραφεῖα καὶ εἰς τὰ δικαστήρια ἡ Ἰταλική, πλὴν οἱ συμβολαιογράφοι ἔγραφον ἑλληνιστί, καὶ εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἀρχαιοφυλακτεῖον ὑπάρχουσι συμβόλαια καὶ ἄλλα ἔγγραφα συντεταγμένα εἰς τὴν ἀπλοελληνικὴν ἀπὸ τοῦ 1503, τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Νήσους. Αἱ προκηρύξεις τῶν Προβλεπτῶν κατ' ἐξοχὴν διὰ τὰ χωρία μεταφράζοντο εἰς τὴν ἀπλοελληνικὴν, τινὰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐδημοσίευσεν ὁ ἄνω Δε Βιάζης ἐν τῷ ἄνω ἀναφερομένῳ περιοδικῷ «Κυψέλλῃ».

Ἐπὶ τῶν καὶ Σύλλογοι Γεωργίας πρὸς ἐμφύχωσιν τῆς καλλιέργειας τῶν γαιῶν καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, περὶ ὧν ἀνέφε-
ρεν ἐν τῇ ἄνω ἀναφερομένη ὁμιλίᾳ τοῦ ὁ ιστοριογράφος Χιώ-
της.

Δικαστικά.

Ἐν Ἑπτανήσῳ ὡς καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις ταῖς ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑνετίας ἴσχυεν ἡ Ἑνετικὴ Νομοθεσία. Ἡ Ἑνετικὴ Δημοκρατία διείπετο ἀπὸ τοῦ 997 καθ' ἡν ἐποχὴν θεμελιώθη μέχρι τοῦ 1242 διὰ διαταγμάτων τὰ ὅποια ἦσαν ἐσπαρμένα ἀτάκτως. Ὅτε κατὰ τὸ 1242 ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ δουκὸς Τιεπόλου ἀπεφασίσθη ἡ συλλογὴ τῶν διαφόρων τούτων διαταγμάτων, διορισθέντων ἐπὶ τούτῳ τεσσάρων νομομαθῶν ὅπως τακτοποιήσωσι καὶ οὕτως εἰπεῖν καθηκοποιήσωσι τὰ ἐσπαρμένα ταῦτα Διατάγματα καὶ οὕτω συνετάχθη εἶδος ἀτελοῦς Κώδικος ὑπὸ τὸν τίτλον *No vissima Veneta Statuta*. Εἰς τὸν Κώδικα τοῦτον ἐμπεριείχετο καὶ ὁ Ποινικὸς Νόμος ἐν ἐξέδοτο ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἑνετίας Ὅριος Μαστροπιέρος ἐπιγραφόμενος *Promissione del Maleficio*. Ὁ Ποινικὸς οὗτος Κώδικς προέβλεπε περὶ κλοπῆς, ἀνθρωποκτονίας, ληστείας, κιβδηλοποιίας, πλαστογραφίας δημοσίων ἐγγράφων, ἀλλοιώσεως ἐμπορευμάτων, βιασμοῦ, καὶ αἱ ποιναὶ ἦσαν αὐστηρόταται. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα μὴ προβλεπόμενα ἀδικήματα ταῦτα ἐτιμωροῦντο κατὰ τὴν εὐσυνείδητον γνώμην τῶν δικαστῶν. — Μετὰ ἓνα αἰῶνα καὶ ἄλλαι ἐγένοντο διορθώσεις, ὥστε τὸ Ἑνετικὸν τοῦτον Στατοῦτον ἐτυπώθη τὸ 1477 συγκείμενον ἀπὸ ἑξ βιβλίων, εἰς τὸ Στατοῦτον δὲ περιείχοντο καὶ οἱ δικονομικοὶ Νόμοι.

Ὁ Κώδικς οὗτος διείπε τὴν Ἑπτανήσον ἀπὸ τοῦ 1386 μέχρι τοῦ 1841 1 Μαΐου, καθ' ἣν ἡμέραν ἐδημοσιεύθη ὁ νῦν ἐν ἰσχύει Ἰόνιος Κώδικς περὶ τοῦ ὁποῦ ἐν οἰκείῳ χρόνῳ.

Ἐν Ἑνετία πώποτε ἔλαβον ἰσχύν οἱ Ρωμαῖκοὶ Νόμοι ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ Ἑνετὸς συγγραφεὺς Δανιὴλ Μανίν. Τὸ Ἑνετικὸν Στατοῦτον ἔχει πολλὰς ἐλλείψεις καὶ πρῶτον ἡ διαίρεσις τῆς ὕλης εἶναι πολὺ ἀτακτος, ὡς εἶνε καὶ τῶν Ρωμαϊκῶν Νόμων, καὶ ἐὰν ὁ Ἰουστινιανὸς δὲν ἤθελεν ἐπιφορτίσῃ τὸν Τριβονιανὸν ὅπως μετὰ τοῦ Θεοφίλου καὶ τοῦ Δωροθέου συντάξωσι τὰς Εἰσηγήσεις ἐνθα ἐτακτοποιήθη ἡ ὕλη καὶ ἐταξινομήθησαν αἱ σχετικαὶ διατάξεις ἡ αὐτὴ ἀτάξια θὰ ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς Πανδέκτας.

Ἀν καὶ τὸ Ἑνετικὸν Στατοῦτον ἐμπεριέχει διατάξεις ἀτάκτως ἐσπαρμένας, πλὴν οἱ δύο πρόλογοι αὐτοῦ ἐμπεριέχουσι κανόνας δικαίου καὶ παραγγέλματα περὶ ἀπογομῆς δικαιοσύνης ἀντάξια τῆς μελέτης καὶ σήμερον τανύς Δικαστοῦ.

Ὡς πρὸς τὸ προνόμιον τῶν ἀρρένων εἰς τὰς κληρονομί-

ας τὸ ὁποῖον πολὺ κατέκρινον καὶ τὸ ὁποῖον διετήρησε καὶ ὁ Ἰόνιος Κώδικς πρέπει τίς νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῶν οἰκογενειῶν ἐν Ἑνετία καὶ ἐν Ἑπτανήσῳ, ἐστηρίζετο δὲ εἰς τοῦτο ὅτι τὸ θῆλυ ἦν ὡς τὴν προῖκα αὐτοῦ μετὰ τῶν πόρων τοῦ συζύγου ἐνῷ τὸ ἄρρεν ὡς ἐπὶ τὴν πλείστον ἔμενε μόνον.

Οἱ Ἑνετικοὶ νόμοι κατ' ἀρχὰς συνετάχθησαν λατινιστί καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1400 μεταφράσθησαν εἰς τὴν Ἑνετικὴν διάλεκτον καὶ ἐτυποῦντο τὸ λατινικὸν καίμενον με ἀπέναντι τὴν μετάφρασιν, ἐκτός τινων ἐξαιρέσεων κατὰ τὰς ὁποίας οἱ νόμοι ἐτυποῦντο μόνον λατινιστί, ὅλαι ὅμως αἱ δικονομικαὶ διατάξεις ἐδημοσιεύοντο κατὰ τὴν Ἑνετικὴν διάλεκτον μόνον.

[Ἐπεταὶ συνέχ.]

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τῇ Αἰωνίᾳ Μνήμῃ

ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΛΑΥΣΤΟΥ ΜΟΥ ΦΙΛΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΡΩΜΑ

(Τελευτήσαντος τὴν 22ν Ὀκτωβρίου 1894.)

Ποῦ εἶπε ἡ νεότης σου ἐκείνη ἡ σφριγῶσα ;
Ποῦ τῆς ψυχῆς αἱ ἀρεταὶ αἱ σπάνιαι ἐκείναι ;
Ποῦ τῆς καρδίας τὰ ἀγρὰ αἰσθήματα τὰ τόσα,
Γεώργιε, ποῦ εἶπαι ;

Ἐφυγαν ὅλα, ἔσθυσαν, ὡς ἐν τῷ κόσμῳ οὐδέναι,
Ὡς ἀστραπὴ, ὅ,τι καλόν. Ἐπανοσε ζῶν τὰ ἦσαι
Καὶ ἤδη ἐν τοῦ τάφου σου τῇ παρετώδει κλίτῃ,
Γεώργιέ μου, κείσαι.

ΚΑΙ ὅμως τὰ πάντα δὲν παρέρχονται. Ἐν τῇ ἀκατασχέτῳ ταύτῃ ῥοῇ ὅπου τὰ πάντα ἀδιακρίτως παρασύρονται, ἐπιζῇ ἐν τῇ μνήμῃ τὸ παρελθόν. Ὡ ναί! ἐνθυμοῦμαι, Γεώργιέ μου, ὡς ἐὰν ἦτο χθὲς μόλις, ὅτε ποτε ἐν μαγικῷ τινὶ τοῦ μεγάρου σου μέρει σὺ μὲν ὑπὸ τὸ κράτος βαρέος πένθους, καὶ ὅλος ἐκδοτος εἰς σκέψεις μελαγχολικὰς ἐστήριζες, τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς σου καὶ ταύτην ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐγὼ δὲ πλυσίον σου καθήμενος ἀνεγίνωσκον «Παρατήρησε, φίλε, μοὶ ἔλεγες, ἰδὲ πάλιν. Ὅλα ψευδῆ καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ζωὴ μας ὀλίγαι στιγμαὶ εἶνε, ὀλίγαι στιγμαὶ!» Καὶ δὲν εἶχες ἀδικον. Εἶχες ἀπολέσει πρὸ ὀλίγου σεβαστὸν, πολὺτιμον πατέρα ἐν μέσῳ δόξης, τιμῶν, πλούτου καὶ ἐντὸς χρόνου τόσον βραχείος. Καὶ δὲν εἶχες ἀδικον διότι χθὲς ἀκόμη ὁλος ζῶν καὶ χάρις, πλήρης ἐλπίδων χρυσοπτε-
ρων ἀπεχαιρέτας συγγενεῖς φίλους, γνωστοὺς σοι, ἵνα μεταβίβῃς ὅλον τὸν πλοῦτον σου ἐντὸς τῶν πα-
ρασκευάζεις καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὥσει δαίμων βασκανὸς αὐτὸ τὸ μέλλον σου ἐξοῦναι, ὅς εἰδομέν ἐπανερχόμενον, ὡς ἐν τῇ, τῇ κοινῇ τῇ τοῦ ἀκα-
τίου τοῦ θανάτου εἰς πρόωρον μεταφερόμενον τὰ-

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ἦν, οὐ τὸ παγερὸν χῶμα ἤδη σὲ καλύπτει.

Ενθυμούμαι τὴν παιδικὴν ἔτι ἡλικίαν μας, ὅτε μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου ἐγνωρίσαμεν ἀλλήλους. Πόσον ὠραία ἡ ἐποχὴ ἐκείνη! Ἀπειροὶ εἰσέτι τοῦ κόσμου ἐν ταῖς καρδίαις κλείοντες τὴν εἰλικρίνειαν, ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν ἀθωότητα, καὶ ἐν τῷ νῷ κόσμον ὁλόκληρον ὀνείρων συνεδέσαμεν τὴν ἀδιάρρηκτον ἐκείνην φιλίαν, τὴν ὁποίαν ὁ διαρρέων χρόνος ἰσχυροτέρα καθίστη. Ὡ! ποσάκις ἐν ὅλῃ τῇ εἰλικρινείᾳ τῆς καρδίας σου, τῆς μὴ γνωρίσας ποτὲ τὸν δόλον, πολλὰ ἐνέθαψες ἐν τῷ στήθει μου τῆς καρδίας σου μυστήρια καὶ ἐγὼ ἐπὶ τούτῳ ὑπερηφανεύομαι καὶ ἔχαιρον, ὅτι εὖρον φίλον ἄνευ ὑστεροβουλίας, ἄνευ συμφέροντος. Καὶ ἥσο τοιοῦτος, Γεώργιέ μου, καὶ ἥσο πλήρης ἀρετῶν, ἄνευ οὐδενὸς οὐδὲ τοῦ ἐλαχίστου ἐλαττώματος, ἐν δὲ τῇ ἀείποτε χαροποιᾷ μορφῇ σου ἐξωγραφεῖτο ἡ εὐγενής, ἡ γενναία καρδιά σου. «Θάρρει—μοὶ ἔλεγες, ὅταν μανθάνων τὴν δυσχερῆ μαθητικὴν μου θέσιν παρὰ φίλου μοὶ ἐδώρεις βιβλία τινα, ἅτινα εἰσέτι διατηρῶ καὶ θέλω διατηρεῖ καλλίτερον ἤδη—Θάρρει, ἡ ζωὴ εἶνε ἀγῶν, τὸ μέλλον εἴη ἐξιδικὸν μας». Καὶ ἐπαρηγοροῦμαι καὶ ἡλπιζον. Ἀλλ' ἄλλως ἔδοξε τῇ σκληρᾷ Ἀτρόπῃ, ἀποτόμως ἀποκοψάσῃ τὸ χρυσοῦν νῆμα τῆς προσφιλοῦς ζωῆς σου.

Οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε ἡ ἀπόστασις, οὔτε ἡ σχέσις νέων ἀνθρώπων, ἡ ἡ θέα νέων πραγμάτων μακρὰν τῆς πατρίδος ἰσχυσαν νὰ μεταβάλλωσι κατὰ τὴν εὐγενῆ σου καρδίαν. Ἐχῶ πρὸ ἐμοῦ τὴν σωρείαν ὅλων τῶν ἐπιστολῶν σου, τὰς ὁποίας μακρὰν τῆς πατρίδος μοὶ ἔστελλες. Ὅποια θέρμην αἰσθημάτων ἐν αὐταῖς! «Ἡ φιλία μας, τὸ ἱερὸν τοῦτο ἄλλ' ἀγραφον τῶν καρδιῶν μας μυστήριον, ὁδὸν στηρίζεται—μοὶ ἔγραφες—ἐπὶ τῆς κοινότητος τῶν συμφερόντων. Εἶσαι ὁ φίλος οὐχὶ τῶν ἐκδουλεύσεων, ἀλλὰ τῶν ἐντυπώσεων μου, πρὸς ὃν ἀφόδως δύναμαι νὰ ἐκμυστηρεύωμαι τὰ πάντα.» Καὶ μοὶ ἔγραφες περὶ τῶν ἐν τῇ ξένῃ συμβαινόντων σοι, περὶ τῶν ἀσχιολῶν σου, ὅτι ἐπεθύμεις τὴν πατρίδα, τοὺς φίλους καὶ τόσας λαμπρὰς μοὶ ἔδιδες, Γεώργιέ μου, λαμπρὰς ἐλπίδας μέλλοντος εὐτυχέστερου. Ἡ μνήμη ζῶντα σὲ ἐπαναφέρει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, πληρουμένων τὴν στιγμὴν ταύτην θερμωτάτων δακρύων ἐπὶ τῇ στερήσει τοιοῦτου φίλου, τοιοῦτου προσωρινοῦ εὐεργετήματος τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῇ διαψεύσει τῶν ὀνείρων, τῶν πόθων καὶ ἐλπίδων!

Ἡμέρα ἀποφράς δυσσιώωνος δι' ἡμᾶς ἀγγέλωσ σου! Εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ φύσις ἐν τῇ σιωπῇ καὶ μυστηριώδει αὐτῆς ἐργασία παρέχει τὴν ζωὴν εἰς τὰ ἄνθη, παρέδωκε καὶ εἰς σὲ, Γεώργιέ μου, τὸ σπέρμα νόσου ἀνιάτου, ἥτις τόσῳ ταχέως σὲ ἐσθρεν εἰς τὸν τάφον. Τίς νὰ τὸ ἔλεγεν εἰς τὸν προσφιλῆ καὶ πολυκλαυστόν σου θεῖον, τίς νὰ τὸ ἔλεγεν εἰς αὐτὸν ἀναχωροῦντα ἐκ Παρισίων δύο μῆνας πρὸ τῆς προδοτικῆς σου, ὅτι ὁ Γεώργιος τοῦ, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον πλήρη ζωῆς καὶ σφρίσσης κατεφίλει μετὰ τῶν εὐχῶν του, ἐπέλεξε ὀλίγους μῆνας κατόπιν νὰ ἐπανέλθῃ πλησίον του, πλησίον

τῆς ἀγαπῆτης καὶ σεβαστῆς μητρός του φέρων κεκρυμμένον τὸν σκῶλκα τῆς φθορᾶς, ἐναντίον τοῦ ὁποῖου οὐδὲν, οὐδὲν ἰσχυρεν! Ὡ Παρίσιοι, Παρίσιοι, χώρα δι' ἄλλους εὐτυχῆς, πλήρεις ὀνείρων καὶ διασκεδάσεων, τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομά σας θέλει χρησιμεύει ἡμῖν ὡς σταθμὸς μνήμης, ὅτι ἐγένεσθε αἰτία ν' ἀπωλέσωμεν ἓνα συγγενῆ, ἓνα τοιοῦτον φίλον! Καὶ ἐπανῆλθες, Γεώργιέ μου, εἰς τὴν πατρίδα σου, εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς σου, ὅπου ὁ ἀῖρ εἶνε ἄρωμα, πλησίον τῶν συγγενῶν, πλησίον τῶν φίλων καὶ γνωρίμων σου, ἵνα δυνηθῇς ν' ἀνακτήσῃς τὴν πολυτιμὴν σου, ὑγείαν ἀλλὰ μὲ ὅλας τὰς τρυφὰς τῆς μητρός σου περιποιήσεις, μὲ ὅλα τὰ θερμὰ δάκρυά της, μὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἀτυχοῦς σου θεῖου, ὁ ὁποῖος καὶ τί καὶ τί δὲν ἔπραξε, Γεώργιέ μου, μὲ ὅλα τῆς ἐπιστήμης τὰ μέσα, εἶδομεν τὴν νεότητά σου μαραινόμεν, τὴν ζωὴν σου ὀσπύρῃ φθειρομένην καὶ πρὶν εἰσέτι σχεδὸν ἐννοήσωμεν καλῶς τὸ σοβαρὸν τῆς θέσεώς σου, σὲ εἶδομεν κλείοντα τὰ ὄμματα διὰ παντός καὶ σὲ ἐχάσαμεν τόσῳ νέον, τόσῳ νέον!

Ἦλθον κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀφίξιν σου δις νὰ σὲ ἐπισκεφθῶ ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε εἰς ἐποχὰς εὐτυχέστερας τόσα μαζὶ εἶπομεν, τόσα κατὰ νοῦν διὰ τὸ μέλλον ἐπλάσαμεν, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχον τοῦτο. Ὅταν τέλος, μέλλοντα νὰ ἐπιβῇς ἀμάξης καὶ μετὰ τῆς εἰς τὴν ἐξοχὴν σὲ εἶδον, ἀναμένων ἐναντὶ τῆς οἰκίας σου εἰσερχόμενον ἐντὸς τῆς ἀμάξης μετὰ τῆς μητρός, τοῦ θεῖου καὶ τινος φίλου ἱατροῦ. Πόσον εἶχες μεταβληθῇ, Γεώργιέ μου! Ἡ ἰσχυανσις, ἡ ἀδυναμία, τὸ βραδύ τοῦ βήματός σου, ἡ χροιά τοῦ προσώπου σου, ξηρὸς καὶ διακεκομμένος βῆξ, τὰ πάντα τέλος προέλεγον κακὸν τὸ τέλος. Ὁλέθριαι προαισθήσεις! Μετέβης εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου τόσας μαζὶ καὶ μετὰ φίλων ἐκάμομεν ἐκδρομὰς καὶ διασκεδάσεις. Ἦλθον καὶ ἐκεῖ νὰ σὲ ἐπισκεφθῶ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπέτυχον, καὶ πολὺ, μοὶ ἐμήνυσες, ὅτι ἐλυπήθης διὰ τοῦτο. Ἀλλ' ἄρα γε ἡ ἐπίσκεψίς μου θὰ ᾔηδύνατο νὰ δώσῃ τοῦλάχιστον εἰς σὲ μικρὰν παρηγορίαν; Ἀνόητος ἐγώ! ἐὰν ἐπίστευον ὅτι σὲ τὸν τόσον πείραν ἔχοντα τοῦ κόσμου, προβλέποντα καλῶς τὸ ἀφευκτόν σου τέλος, θὰ ἠνάγκαζον αἱ παρήγοροι λέξεις μου νὰ πιστεύσῃς, ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε φόβος καταστροφῆς. Καὶ ὁ ἀστήρ σου ἐκλινεν ὀσπύρῃ εἰς τὴν δύσιν του, ἐκλινε καὶ τέλος ἔδυσσε. Καὶ ἀπέθανες, Γεώργιέ μου, ἐν τῷ ἔαρι τῆς νεότητός σου, ἐν τῷ μόλις ἀρξαμένῳ λαμπρῷ σου σταδίῳ, πρὶν ἀκόμα ἐννοήσωμεν ὅλας τὰς ἀρετάς σου, δι' ὧν γιγαντιαίους δῆμοσι κατέκτας τὰς καρδίας μας.

Εἶνε πικρὰ, πολὺ πικρὰ, ἡ μοιραία εἰδῆσις τοῦ θατάτου φίλου, ὃν ἠγαπήσαμεν πλέον ἀδελφοῦ. Πρώτην καὶ ἐγὼ φορὰν ἐπέπρωτο νὰ δοκιμάσω τὴν λύπην ταύτην καὶ νὰ χύσω δάκρυα ἐπὶ τῷ θανάτῳ φίλου, Γεώργιέ μου. Καὶ ἐνῷ ἡλπιζον, ὅτι ἡμέραν τινα ἐπαγερόμενον ἐκ τῆς ξένης, τέλειον ἐν ταῖς σπουδαῖς σου, σὲ εἶδομεν ὑπερβόρῃν μὲ δάκρυα χαρῆς, ἦλθον ἐπὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου σου ἐν τῷ μεγαρῷ σου καὶ ἐν τῇ ἀπαστραπτοῦσιν αἰδοῦσιν σου εἰδὼν ἄκρην καὶ ἐπὶ τοῦ λευκὸν φέρετρον. Ἀμφέβαλλον πρὸς στιγμὴν, καὶ τοι

θερμῶς τὸ ἡσπασθην, περὶ τῆς πραγματικότητος· ἀλλ' ὅταν εἶδον μίαν χεῖρα ἐκτεινομένην καὶ δεικνύουσαν μοι τὸ φέρετρον, ὅταν ἤκουσα μίαν φωνήν—τὴν χεῖρα καὶ τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ σου—λέγουσαν μοι «*Ἰδοὺ ὁ φίλος σου*» ὦ! ἀδύνατον, ἀδύνατον νὰ πιστευθῇ ὅποια ρομφαία δίστομος διέσχισε τὰ στήθη μου καὶ πῶς ἠδυνήθην νὰ καταπνίξω τοὺς τόσους πόνους οἵτινες ἐπλημύρηνσαν τὴν καρδίαν μου. Σὺ, Γεώργιέ μου, ἐντὸς τοῦ φερέτρου; Νεκρὸς σύ; Καὶ ὅμως ἦτο ἀληθές, ἀληθέστατον. Ὅταν σκληρὰ τύχη ἀφῆραζε πρὸ τριῶν ἐτῶν περίπου τὸν σεβαστὸν σου πατέρα καὶ ὁ θάνατος ἐκεῖνος τόσον κενὸν ἐπάφησεν ἐν ταῖς καρδίαις μας ἀπεκαλύφθημεν οἱ πάντες πρὸ τῶν βουλῶν τοῦ Ὑψίστου, ἐστρέψαμεν ἐπὶ σέ, Γεώργιέ μου, τὰ βλέμματά μας καὶ εἰς σέ συνεκεντρώσαμεν τὰς ἐλπίδας μας· ἀλλ' ἤδη ὅτε καὶ σοῦ στεροῦμεθα ποῦ νὰ στρέψωμεν τὸν νοῦν μας; Ποῦ νὰ εὐρώσιν οἱ κλαίοντες συγγενεῖς τέκνον, ἀνεψιὸν ὅμοιον ὡς σέ; Ποῦ νὰ εὐρώμεν φίλον οἱ φίλοι σου, ὡς σέ; Διὰ τίνα τοῦ λοιποῦ θ' ἀναπετασθῶσιν αἱ θύραι τοῦ μεγάρου σου; Διὰ τίνα θὰ ἠχήσῃ τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ περιχρυσῇ αἰθούσῃ σου τὸ κλειδοκίμβαλον; Ποῦ λέξεις παρηγορίας διὰ τοὺς συγγενεῖς σου; Ποῦ ὑπομονὴ διὰ τοὺς φίλους σου; Καλλίτερον, ὦ! καλλίτερον ὅτι δὲν ἔζη πρὸ τῆς συμφορᾶς ὁ αἰμυλνιστὸς πατήρ σου! ὦ, πόσαι, πόσαι ἐλπίδες μὲ σέ ἐχάθησαν, ἐσδέσθησαν! Καὶ ἐναπέμεινεν εἰς ἡμᾶς ζῶσα πάντοτε ἡ μνήμη τῶν τόσων ἀρετῶν τῆς εὐγενοῦς ψυχῆς σου.

Κοιμοῦ, κοιμοῦ, Γεώργιέ μου, τὸν ἀτελεύτητον ὕπνον σου. Πλησίον τοῦ τάφου τοῦ πατρός σου, τὸν ὅποιον τόσον ἠγάπας, εὐρὲ τὴν γαλήνην ἐκείνην, ἐν ᾗ διέρρεεν ὁ ἥρεμος βίος σου. Ἡ γῆ, ἡ ὅποια τόσῳ προώρως σέ ἐκάλυψεν, ἃς σοὶ ἦνε ἐλαφρὰ, ὡς ἐλαφρὰ ἦσαν καὶ τὰ φθινοπωρινὰ φύλλα, ἅτινα πίπτοντα ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προανήγγελλον τὸν θάνατόν σου. Ἐὰν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων—ὡς λέγουσι—ἐπιζῶσι μετὰ θάνατον, ἐὰν αὐταὶ δρῶσι καὶ συνείδωσιν ἔχωσι τῶν πράξεων τῶν, ἃς μὴ λησμονήσῃ καὶ ἡ ἀθάνα ψυχὴ σου, ὅταν βλέπῃ τὰ δάκρυα τῆς πολυστενάκτου μητρὸς σου, ὅταν βλέπῃ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ ἀπαραμυθίτου θεοῦ σου, ὅταν βλέπῃ τὴν ἀφατον λύπην τῶν συγγενῶν καὶ ἡμῶν τῶν φίλων σου, ἃς μὴ λησμονήσῃ νὰ μᾶς παρηγορῇ, διότι ἐνόςῳ παλμοὶ καρδίας πάλλουσιν εἰς τὰ στήθη μας, τὰ δάκρυα δὲν θὰ λείψωσιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας. Μετὰ τῶν δακρύων δέ, ὦ ἱερὰ σκιά τοῦ Γεωργίου μου, δέξου ἡδὺ καὶ τὰς πενθίμους ταύτας γραμμὰς, γραμμὰς καθήκοντος, γραμμὰς φιλίας, τὰς ὁποίας ρίπτω ἐπὶ τοῦ εἰσέτι νωποῦ σου τάφου.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

μαζόμενον καὶ παρὰ τὴν θέσιν Ὁ μ α λ ά, Ἡ θέσις αὕτη ἀπέχει τῆς πόλεως Ἀργοστολίου περίπου δύο ὥρας, μεταβαίνει δέ τις ἐκεῖ ἐφ' ἀμάξης ἀνερχομένης βραδέως πρὸς τὸ ὕψος ἀποκρήμνου βουνοῦ· ἀλλ' εὐτυχῶς, καὶ τοῦτο ἐξ ὧν τῶν μερῶν τῆς Ἑπτανήσου, μόνον ἐν Κεφαλληνία παρατηρεῖται, τὰ δύσβατα ὅρη διασχίζουσιν ὁδοὶ ἀνωφερεῖς μὲν ἀλλ' ὀμαλοὶ καὶ σχετικῶς πλατεῖς. Ἀνερχόμενος πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Ἀγίου Γερασίμου, διέρχεσαι διὰ τοπίων δυσαρέστων· ἐνθεν μὲν πέτραι ἠλίβατοι καὶ βράχοι ἀπόκρημνοι, ἐνθεν δὲ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ καὶ προβολαὶ ἀπότομοι πετρῶν. Ἀλλ' ἡ θεὰ φαίνεται ἐξαισία ὅταν μετ' ἀπόστασιν μιᾶς περίπου καὶ πλέον ὥρας, ἡ ἄμαξα σταματᾷ πρὸς ἀνάπαυλάν τῶν ἵππων καὶ ἀναψυχὴν τῶν ἐπιβατῶν εἰς θέσιν τινὰ καλουμένην Κ ο υ λ ο ὕ μ ι. Ἐκείθεν ἀπ' ἀρκετοῦ ὕψους διαβλέπεις ἅπαν τὸ Κεφαλληνιακὸν σχεδὸν λεκανοπέδιον, καὶ πόρρωθεν διακρίνεις τὰς λευκαζούσας τοῦ Ἀργοστολίου οἰκίας. Ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ὑπάρχει μικρὸς οἰκίσκος περίοπτος καὶ ἐξ Ἀργοστολίου, ὁ ιδιοκτῆτης τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ ὀλίγον διάστημα τῆς εἰς ἐκεῖνον διατριβῆς προσφέρει ἐπ' ἀμοιβῇ πρόχειρα ἀναψυκτικά. Ἐνθυμούμαι τὸν ιδιοκτῆτην γέροντα πολὺν ὅτε κατὰ Ἰανουάριον ἀνηρχόμενος ἐκεῖ διὰ μέσου ψύχους σφοδροτάτου. Ἐκάθητο παρὰ τὴν ἐστίαν θερμαινόμενος.

—Τί ἔχετε τῷ εἶπον νὰ μᾶς δώσητε;

—Ἀφεντικά μου, καφφέ, μαστίχι, ρῶμι, κρασί καὶ σῦκα.

Θὰ προετίμων ἐξ ὧν τὸ κρασί κατάψυχρος ὦν ὅπως καὶ οἱ σύντροφοί μου προετίμησαν, ἀλλὰ δυστυχῶς μὴ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ ποτὸν ἐκεῖνο, διέταξα καφέν. Καὶ νομίζω νὰ μὴν ἔκαμα κακά.

Στιβάδες λεπτῆς χιόνος ἤρξαντο καταπίπτουσαι καὶ εἰς τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ ἐπλανῶντο παμύλαινα νέφη.

—Πῶς τὰ περνάτε ἐδῶ ἐπάνω μὲ τὸ κρύο; ἠρώτησα τὸν γέροντα ιδιοκτῆτην, ὅστις ἔσπευδε νὰ ἐτοιμάσῃ τὰς διαταγὰς μας.

—Ἐ φωτῖα καὶ σκεπάσματα καλά. Ὅριστε ἐδῶ νὰ σοῦ δείξω.

Καὶ ἀναβιβάσας με εἰς τὸ ἄνω τοῦ οἰκίσκου πάτωμα ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου μοι ἔδειξε παχύσαρκον καὶ μαλλῶδες ἐπανωφόρι.

—Γεῖα νὰ ἰδοῦμε μορεῖ νὰ τὸ σπκώσῃς αὐτό; Σὰς βεβαιῶ ὅτι μοι ἦτο ἀδύνατον.

—Αὐτὸ εἶνε Ρούσικο, μοῦ τὸ ἔστειλεν ὁ γυιὸς μου ποῦ εἶν' ἐκεῖ.

—Ἐχεις παιδὶ εἰς τὴν Ρωσσία;

—Παιδιά, ὄχι παιδί.

Καὶ ὁ μικρὸς ἐκεῖνος οἰκίσκος ὁ περίοπτος, ἡ ὁδὸς τῶν μεταβαινόντων εἰς τὰ Ὁμαλά καὶ αὐτὴ ἔχει τοὺς ξενιτευμένους της! Καὶ ὅμως οἱ υἱοὶ τοῦτο ἐν Ρωσσία εἶνε πλουσιώτατοι, ὁ δὲ ταπεινὸς πρεσβύτερος, ἄνθρωπος παλαιῶν συνηθειῶν καὶ ἔξεων τέρπεται εἰς τὸν μονήρη ἐκεῖνον βίον τὸν ἀφροντίν καὶ καμαρώνει τὸ παχύσαρκον ἐπανωφόρι τὸ δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, ἂν μὴ τρέφεται ὑπ' ἄλλων ἐλπίδων.

Μετὰ ἡμᾶς τὴν ὥραν ἀπὸ τοῦ εὐεργετικοῦ ἐκεῖνου σταθμοῦ διασχίζον τὸ χωρίον Φραγκάτα ἐθάνας εἰς τὴν μονὴν καὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Γερασίμου. Πλατεῖα καὶ μακρὰ ἀπὸ τῆς ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας εἶνε πεφυτευμένοι οἱ μελαγχολικοὶ κυπάρι

ΔΗΜΟΣΙΑ ΘΕΑΜΑΤΑ

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ.

(συνέχεια.)

Οἱ Κεφαλλῆνες ἔχουσιν ὡς προστάτην αὐτῶν τὸν Ἅγιον Γεράσιμον, οὗτινος τὸ λείψανον εὐρίσκει παρὰ ὁρεινόν τι χωρίον Φραγκάτα ὀνο-

οισσοι σὲ εἰσάγει εἰς τὸ προαύλιον τῆς μονῆς. Ἐν μέσῳ τῆς ἀτραποῦ ταύτης εἶνε πλατὺ φρέαρ ὑπὸ βαθύσκιον δένδρον, ὅπερ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὑπερχεῖλίζει ἅμα κατὰ τὴν γενομένην λιτανείαν πλυσίαν εἰς ἐκεῖνον, τὸ ἱερὸν τοῦ ἁγίου λείψανον. Τοιαύτην ὑπερεκχείλιν δέν μοι ἔτυχε κατὰ τὰς ἡμέρας μου νὰ ἴδω. Ἀλλ' αἱ παραδόσεις ἐνὸς λαοῦ ἐξ οἰασδήποτε ἀφορμῆς προερχόμεναι θεωροῦνται σεβασταί.

Ἡ θέσις τῶν Ὁμαλῶν ἔνθα ἡ μονὴ τοῦ Ἀγίου Γερασίμου καὶ οἱ δύο τούτου ναῖσκοι εἶνε ἐξαισία. Ἐνθεν καὶ ἔνθεν ἐκτίθεται πεδιάς εὐρεία ἐσπαρμένη ἰδίως ἐκ δημητριακῶν καρπῶν, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἐπὶ ἀνωφερείας διακρίνονται τὰ Βαλσαμᾶτα, χωρίον ἐκ τῶν πολλῶν τῆς Κεφαλληνίας, καὶ λοφίσκοι μαγευτικοί. Ἡ πεδιάς ἔχει τὸ ἔδαφος ὀμαλὸν καὶ ἰσως ἐκ τῆς ιδιότητος ταύτης προέρχεται καὶ ἡ ὀνομασία τῆς θέσεως Ὁμαλά. Ἀλλὰ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ἐκ τῆς θέας χάνετε ὅταν ἴδωτε τὴν, ὡς μὴ ὀφείλε, λυπηρὰν κατάστασιν τῶν οἰκημάτων τῆς μονῆς καὶ τῶν ναῶν τοῦ Ἀγίου. Ἀναμιῖξ ἐν στενοῖς καὶ ἀπεριποιήτοις οἰκίσκοις ἀκαθάρτοις καὶ στενοχώροις ἀναστρέφονται μοναχοί, ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ διαφόρων φυσιογνωμιῶν, χαρακτηρισμῶν, ιδιωμάτων. Εἰσῆλθον εἰς τὸ στενὸν κατοικητήριον μιᾶς τούτων ἥτο μεσηλὶς γυνὴ καὶ ὑψηλὴ γυναικείας μᾶλλον ἐκφράσεως καὶ ταπεινοῦ πνεύματος. Μοὶ ἐφάνη προθυμοτάτη εἰς περιποιήσεις καὶ ἀναχωροῦντα μὲ προέπεμψεν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν. Πῶς συμβιβάζεται ὁ συγχρωτισμὸς οὗτος ἀπορῶ. Δὲν εἶνε τύπος μονῆς, εἶνε ὡς ἐν εὐαγὲς κατοικητήριον τῶν ὁπωσδήποτε παραιτουσῶν τὴν τύρβην τοῦ κόσμου, καὶ τὸ κατοικητήριον τοῦτο εἶνε προσιτὸν ἰς πάντα ἐκεῖ μεταβαίνοντα. Δὲν εἶνε χώρος περικεκλεισμένος ἀλλ' ἐλεύθερος μᾶλλον καὶ προσιτός.

Ὁ ναὸς τοῦ Ἀγίου Γερασίμου δὲν εἶνε ναὸς ἀρμόζων εἰς προστάτην μιᾶς νήσου καὶ νήσου πλουσίας. Στενὴ καὶ ἄχαρις οἰκοδομὴ τετραγωνικὸν ἔχουσα σχῆμα, ἀπλουστάτη καὶ μικρὰ, μόλις ὀλιγίστους δύναται νὰ συμπεριλάβῃ. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ εἶνε ὅλως ἀπεριττον οὐδεμίαν ἐντύπωσιν δυνάμενον νὰ παραγάγῃ. Ποῦ ὁ ἐν Πεσάδαις ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας, οἱ Κεφαλλῆνες οἱ ζᾶπλουτοι, ἠδύναντο ἔστω καὶ ἐκεῖ νὰ κτίσωσι ναὸν ἀντάξιον τοῦ ὀνόματος τοῦ προστάτου τῶν.

Τὸ ἱερὸν λείψανον φυλάσσεται εἰς παρακείμενόν τινα ναῖσκον ἐντὸς ξυλίνης λάρνακος πεπαλαιωμένης καὶ οὐδὲν τὸ κομψὸν ἢ πολύτιμον ἐχούσης. Ἡ ἐσωτερικὴ λάρναξ εἶνε ἐπάργυρος ἀλλ' ἀτεχνος καὶ ἐκείνη. Βεβαίως εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον προσκυνητὴν μία ἐρώτησις ἐπέρχεται. Πῶς ὄπλαδὴ οἱ πανταχοῦ γῆς ἐγκατεσπαρμένοι Κεφαλλῆνες καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἀκόμη ὑπάρχοντες, διὰ συνεισφορᾶς καὶ παρακινήσεων δὲν οἰκοδομοῦσι κατὰ τὴν ἀλλήλων ναὸν, καὶ δὲν κατασκευάζουσιν ἀρμόζουσαν τῷ λείψανῳ λάρνακα. Πρέπει ποτὲ μία γενεὰ Κεφαλλήνων παραδύσασθαι τὰς παραδόσεις καὶ δευτερογενεῶς νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖθεν τὴν ἔδραν τοῦ λείψανου εἰς τὴν πρωτεύουσαν, οὕτω δὲ καὶ οἱ ἔξοι εὐκολώτερον θὰ μετέβαινον εἰς προσκυνισμὸν καὶ ὁ ναὸς δεκαπλασίως θὰ ὀφειλετο ἔστω καὶ ἐκ τοῦ καθημερινοῦ ἀσπασμοῦ. Ἐκεῖ βεβαίως ὑπάρχουν λείψανα τοῦ βίου τοῦ Ἀγίου Γερασίου ὅπως ἐν τῷ μικρῷ ἐκείνῳ ναῖσκῳ τὸ ἀσκητή-

ριον, εἰς ὃ κατέρχεται τις διὰ κλίμακος, ἀλλὰ μὴπως καὶ ἐν Ζακύνθῳ μακρὰν τῆς πόλεως εἰς διπλασίαν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀργοσολίου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Γερασίου, δὲν ὑπάρχουσι λείψανα τοῦ βίου τοῦ Ἀγίου Διονυσίου ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀναφωνητρίας; Ὁ Ἅγιος Γεράσιμος ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Κατὰ τὸ 1570 μετέβη εἰς Κεφαλληνίαν ἱερομόναχος Γεράσιμος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος ἐξ εὐγενοῦς καὶ πλουσίας οἰκογενείας, διαπρεψάσης κατὰ τὴν βυζαντινὴν δυναστείαν τῶν Παλαιολόγων. Ἀπὸ νεανικῆς ἡλικίας ἀφιέρωσας ὅλως ἑαυτὸν εἰς τὸ θεῖον κατέλιπε συγγενεῖς καὶ πατρίδα καὶ περιδλνθεῖς τὸ μοναχικὸν σχῆμα μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἔνθα ὑπηρετήσεν ὡς ἀναγνώστης ἐπὶ τινα ἔτη ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀγίου Τάφου. Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων τὸν ἐχειροτόνησεν ἱερομόναχον. Διατρίψας ἱκανὰ ἐκεῖ ἔτη καὶ ἀσκητικὸν βίον ζῶν ἐπεσκέψατο τὴν Ζάκυνθον καὶ μεταβὰς εἰς Κεφαλληνίαν ἀποκατέστη εἰς Ὁμαλὰ πλυσίον ναοῦ ἐν ᾧ κατέθηκεν ἱερὰς εἰκόνας ἅς ἐκόμισεν ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐτελεύτησε κατὰ τὴν 15ην Αὐγούστου 1579. Κατὰ τὸ 1581 ἐξήχθη ἐκ τοῦ τάφου εὐρεθέντος σώματος ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐτάφη καὶ πάλιν ἀλλὰ μετὰ ὀκτὼ μῆνας καὶ πάλιν ἀνεκμίσθη διατηρούμενον μέχρι σήμερον. Ἐνθουσιασθεῖς οἱ Κεφαλλῆνες ἀνεκήρυξαν αὐτὸν προστάτην καὶ στραφέντες πρὸς τὸν τότε Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τὰ σχετικὰ ἐγγράφα ἐπέτυχον τὴν καταρίθμυσιν αὐτοῦ ἐν τοῖς Ἀγίοις ἑορταζομένου μέχρι σήμερον. (1) Ταιαύτη ἐν ὀλίγοις ἡ ἱστορία τοῦ προστάτου τῶν Κεφαλλήνων, ὑπὲρ οὗ μείζονα φροντίδα καλὴν ἥτο νὰ ἐλάμβανον.

(ἔπεται συνέχεις)

ΓΕΩΡ. Δ. ΜΑΝΕΣΗΣ

(1) Βλέπε καὶ ἱστορίαν τῆς νήσου Κεφαλληνίας ὑπὸ Α. Ο. Βέρδου Κωστή κατὰ μετάφρασιν Γρατσιαίου ἐν σελ. 127

ΤΟ ΠΟΥΛΑΚΙ ΜΟΥ.

Καὶ μὴν ὅταν ψοφήσῃ τὸ πουλάκι μας
Ἦναι ἀνάξιο γιὰ 'μᾶς νὰ λυπηθοῦμε,
Ἀνάξιο γιὰ 'μᾶς καὶ νὰν τὸ κλάψουμε;
Στὰ χέρια μου, ἐγεννήθηκε τὸ ἀνάθρεψα,
Καὶ τὸ ἀγάπησα ὅλους ἐφτά χρόνους.
Ὅταν ἐπρωτοάνοιξε τὰ μάτια του,
Πουλιὰ δὲν εἶδε ἐμπρὸς του ἀνθρώπους εἶδε.
Ἀνθρώπους μόνον εἶδε, ποῦ τὸ ἐζούσαμε
Ἀφτερο ἀκόμη, μέσα σὲ βαμπάκια,
Καὶ χαϊδευτὰ τοῦ ἀνοίγαμε τὸ στόμα,
Καὶ τοῦ ἐδάναμε μέσα τὸ φαντό του.
Ἐπειτα, ὅταν ἠμπόρνε νὰ κινῆται,
Κάθε ποῦ ἦθε' κάνεις μας τὸ πλυσιάσει,
Ἐτρεχε τὸ καὶ ἐννοεῖ, μὴς ἐτρεῖται
Φιλικά-φιλικὰ τὸ δαχτυλίδι μας,
Σὰ νὰ βεβαίως τὸ ἐκείνην ἐκείνην
Εἰς ὅντα φιλικὰ καὶ συμπαθὴ του.
Μ' ἔμαθε, καὶ μ' ἐγνώρισε, καὶ μ' ἠγάπησε.

ΠΑΡΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΠΑΡΩΒΑΤΕΙΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΝ

LUGI GUALTIERI

II ΑΥΤΑΠΑΡΝΗΣΙΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ.

Μετάφρασις

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑ.

(Συνέχεια· ὅρα φύλλ. προηγ.)

Μ' ἐννοῦσε, τὸ ἐννοῦσα, καὶ ἀμοιβαίως
Σιωπηλὸς δεσμὸς γλυκὸς μᾶς ἔκρινε
Σ' ἓνα αἶσθημα συμπάθειας καὶ ἀγάπης.

Πολύτιμη μιὰ τέτοια συνεννόηση
Μὲ ἄλλην φύσιν, ποῦ ἀποχτινέται δύσκολα.
Δυὸ φύσες τόσο ἀνόμοιες, τόσο ξένες!
Ποῦ φαίνονται ὅχι τὴ φύσιν χωρισμένες
Σὰ γὰρ νὰ μένουν κάθε μία τους χώρια,
Ἀγνώριστες, ἀνέπαφες, ἀμίλητες.
Ἀλλ' ὅπου νόση, ἂν καὶ μὲ ἄλλους ὄρους,
Συγγένεια νοήσεως μᾶς πλησιάζει,
Καὶ πόθος συνεννοήσεως μᾶς δέρνει.

Κατορθωμένο τοῦτο, οἰκογενεῖον
Μὲ τὸ ἀλλότριο, τὸ ξένο μᾶς, τὸ ἀνόμοιο μᾶς.
Ζοῦμε σὰ συγγενεῖς μὲ τὸ θετόμας
Ἐκεῖ ἀλλης φύσεως ὅν ποῦ συμπαθοῦμε,
Κι' ὡς μέλος τοῦ σπλητιοῦ μᾶς τὸ κυττάζουμε.
Πλατύνουμε τὰ ὅρια τῆς ἀγάπης μᾶς
Περιχειλιζόμεντες τὴν καὶ ἀπ' ἐξω
Ὅχι τὴ δική μᾶς φύσιν τὴν ἀνθρώπινη,
Καὶ τρυφοῦμε στὸν πλοῦτο τῆς καρδιάς μᾶς.

Μὰ ποῖο καλὸ χωρὶς τὸ ἐναντίο του;
Καὶ στὴ χαρὰ, ἡ γρήγορα, ἡ ἀργότερα,
Ἀκολουθᾷ θλίψη, καὶ συχνὰ καὶ πένθος.

Ἀχ! τὸ πουλί μου, ποῦ σ' ἐμένα ἐρχότουνε
Καὶ μοῦ ἐτίμπα ἐλαφρὰ τὸ δάχτυλό μου,
Κ' ἔπερνε τὸ σπειράκι ἀπὸ τὸ χέρι μου,
Καὶ πάλε ἐματαρχότουνε καὶ μ' ἐτίμπα,
Γιατὶ ἦτον κείνο τὸ φίλ ποῦ μὸδινε
Γιὰ νὰ μοῦ δείχνῃ ἀγάπην κ' εὐχαρίστια!

Ἀχ, ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ δάλα στὸν τάφο,
Ἀφοῦ, χωρὶς νὰ θέλω, τὸ ἐθανάτωσα!
Ἀχ, πουλί μου, ἂν ζῇ κ' ἐσὲ ἡ ψυχὴ σου
Μετὰ θάνατον, θὰ μοῦ συγχωρήσῃς
Ποῦ σόδοσα τὸ θάνατο πατώντας σε;

Ἀκακο ἐσὺ πουλάκι, δὲν ἐλόγιασες
Τὸν κίνδυνον, ὅταν ἔτρεξες ἔξοπίσω μου
Νὰ μοῦ φιλήῃς ἀνύποφτο τὰ πόδια,
Νοῶντας πῶς ἐπῆλθαι νὰ σοῦ φέρω
Ἄλλα σπειριά ἀπὸ κείνα ποῦ σοῦ ἀρέσανε!

Ἀνάθεμα, ἀνάθεμα τὴν ὥρα
Ὅπου σ' ἐπάτησα, ἄκακο πουλί μου,
Κ' ἐμοῖρασα μ' ἐσὲ τὸ θάνατό σου,
Βάνοντας μέσα σ' τὴν καρδιά μου πένθος.

Κεφαλληνία ὁχτοβρίου 6 1894

ΑΝΔ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΕΡΨΕΩΣ

**Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω γιατί βγάνεις τὴν ἐφημερίδα.
Ἡρώτα σαρκαστικῶς κύριε τις ἓνα ἐκδότην ἐπαρχιακῆς τινος
ἐφημερίδος.

—Γιὰ νὰ πέρνω πέντε φράγκα τὸ χρόνο συνδρομῇ ἀπὴν-
της καὶ τοῦ λόγου σου μοῦ χρεωστεῖς ὡς τώρα τεσσάρων
ἐτῶν συνδρομῇ.

**Τατρός ἐξερχόμενος τοῦ κοιτῶνός του καὶ εὐρίσκων δια-
φόρους ἐπισκέπτας ἀναμένοντας τὴν συμβουλὴν του. — Μὲ
συγχωρεῖτε κύριοι καὶ ποῖος ἐξ ὑμῶν περιμένει περισσότερον;

—Ράπτει: Ἐγὼ γιατρὲς νομίζω ὅτι περιμένω. Εἶνε πλέον
τοῦ ἔτους ἀπ' ὅτου παραγγέλλετε καὶ σὰς ἑκάστα μίαν
ἐνδυμασίαν, καὶ ὅπως ἀκούω δὲν μ' ἐπληροῦσατε.

Ἀνατόλης.

ΕΡΣ. Διότι... ὁ κύριος μαρκήσιος εἶναι εὐγενὴς, ἐγὼ
δὲ εἶμαι ἀφανὸς καταγωγῆς· ὁ κύριος μαρκήσιος... εἶ-
ναι πλούσιος, ἐγὼ δὲ πτωχὴ!

ΜΑΡΚ. Ἀρκεῖ Ἑρσιλία· ὁ ἔρως δὲν ἀποδέλπει εἰς κοινω-
νικὰς διαστάσεις.

ΕΡΣ. Σεῖς, κύριε... λέγετε ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε;

ΜΑΡΚ. Καὶ ἵνα σᾶς τὸ ἀποδείξω, ἐὰν θέλετε, εἶμαι
ἐτοιμὸς ἵνα αὐθημερὸν τελεσθῶσιν οἱ γάμοι μᾶς, διότι
σπουδαία ὑπόθεσις μὲ ἀνακαλεῖ εἰς Νεάπολιν.

ΕΡΣ. (ἀμφιβάλλουσα καὶ θεωροῦσα πότε μὲν τὴν κόμησ-
σαν, πότε δὲ τὸν μαρκήσιον) Σήμερον;

ΑΝΤ. Ἐχει δίκην ὁ κύριος μαρκήσιος· τὰ πράγματα
πρέπει νὰ γίνωνται ὅσοι τὸ γληγορώτερον.

ΚΟΜ. Πολὺ πρότερον θὰ ἐσυμφωνοῦντο οἱ γάμοι ἂν σύμ-
πτωσις τις... ὅπως παράδοξος...

ΜΑΡΚ. Δὲν ἐδράδυνε τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν σᾶς
εἶχον στείλει ἐκ Νεαπόλεως.

ΕΡΣ. Μοὶ εἶχε γράψῃ ὁ κύριος μαρκήσιος;

ΜΑΡΚ. Ἐπιστολὴν πλήρη πάθους καὶ δι' ἧς σᾶς ἐξε-
φράζον τὸν ἔρωτά μου, ἀλλὰ κατὰ παράδοξον σύμπτω-
σιν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἔθεσα τὸ ὄνομα τοῦ κόμητος Λεο-
πόλδου, τοῦ συζύγου σας, κόμησας.

ΕΡΣ. Παράδοξον τρώντι!

ΜΑΡΚ. Δὲν γνωρίζω νὰ σᾶς εἶπω πῶς τοῦτο συνέβη. Μά-
λιστα, ἐὰν ἔλθῃ ὁ κόμης, θὰ τῷ ἀποδώσῃτε τὴν εἰς αὐτὸν
ἀπευθυνομένην ἐπιστολὴν.

ΕΡΣ. Καὶ ποῦ εἶναι αὐτή;

ΜΑΡΚ. Ἰδοὺ τὴν.

ΕΡΣ. Ἀπεσφραγισμένη;

ΚΟΜ. Συγχώρησόν με, φίλη μου· συνέβη ἕνεκα λάθους...
τὴν ἀπεσφράγισα χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω.

ΜΑΡΚ. Λάθος εἰς τὴν ἐπιγραφὴν... λάθος εἰς τὸ ὄνομα...
Ἀλλὰ δὲν ἀποκρίνεσθε, Ἑρσιλία; Εἴσθε πολὺ νέα ὥστε νὰ
ἐκτιμῆσθε ἔρωτα βαθὺν μὴ ἀποκαλυφθέντα μέχρι τοῦδε,
διότι ἠθέλησα νὰ μελετήσω τὸν χαρακτῆρά σας.

ΕΡΣ. Εἶναι ἄρα γε ἀληθὲς, κύριε μαρκήσιε;

ΜΑΡΚ. Ἀπὸ τριῶν ἐτῶν καθ' ἃ σᾶς γνωρίζω, ἔλαβον και-
ρὸν νὰ ἐκτιμῶ τὰ προτερήματα τῆς διανοίας ὑμῶν. Ἐν-
σὶγῇ σᾶς ἐθαύμασα καὶ μέλλων νὰ ἐκλέξω σύζυγον, ἐσκέ-
φθην ἵνα μόνην προῖκα ζητήσω τὴν τῆς ἀρετῆς καὶ ἀ-
γνότητος.

ΕΡΣ. (μετὰ συγκινήσεως) Καὶ τοῦτο λέγετε, κύριε μαρκή-
σιε, ἀληθῶς ἀπὸ καρδίας;

ΜΑΡΚ. Ὁ ἑμμεβόλλετα

ΕΡΣ. Εὐπατρίδης, σὺ δὲ ποτε ψεύδεσαι!

ΚΟΜ. Τὴν ἀποκρίνετε, κύριε μαρκήσιε;

ΕΡΣ. Αἰτήσις τόσον ἀπροσδόκητος, τόσον ἐνδιαφέρουσα,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΤΟΥ

χρήζει σοβαρῆς σκέψεως.

ΑΝΤ. Ἐγνοία σου, παιδί μου, ὅσα καὶ νὰ σκεφθῇς τίποτε δὲν ἀλλάζει.

ΕΡΣ. Πάτερ μου!

ΚΟΜ. Ἐὰν αἱ συμβουλαὶ ἀδελφῆς, μητρὸς δύνανται νὰ ἐπιδράσωσι κάπως ἐπὶ σοῦ, σὲ παρακαλῶ, Ἐρσιλία, νὰ δεχθῇς τὴν προτεινομένην εὐτυχίαν.

ΕΡΣ. Εὐτυχίαν; Σεῖς τὸ θέλετε... ὁ πατήρ μου τὸ θέλει... δὲν δύναμαι ν' ἀντιστῶ εἰς ὅ,τι ποθοῦσιν ἐκεῖνοι τοῦς ὁποίους περισσότερον ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

ΑΝΤ. Τί νὰ κάμῃ, λέει;... ἐγὼ ὅμως νομίζω ὅτι εἶναι κάποιος ἄλλος... ἀλλ' αὐταῖς ταῖς ἀγάπαις ταῖς αἰσθάνεται κανεὶς ἀλλὰ δὲν ταῖς λέγει... Ἀλήθεια, κυρία μαρκησοῦλα;

ΕΡΣ. Πάτερ μου!

ΜΑΡΚ. Κύρ Ἀντώνιε, πηγαίνετε, παρακαλῶ, νὰ δώσητε τὰς ἀπαιτούμενας διαταγὰς διὰ τὴν προστοιμασίαν. Ὀλίγας μόνον ἡμέρας δύναμαι νὰ μείνω ἐδῶ.

ΑΝΤ. Μὴ ἀμφισβᾶλλετε, κύριε μαρκήσιε... γαμβρέ μου... ὅλα θὰ γείνουν ἔτοιμα στὴ στιγμῇ... Μὲ συγχωρεῖτε... ὄχι... μὲ συγχωρεῖς ἤθελα νὰ πῶ... νὰ σὰς δώσω... ὄχι, ὄχι... νὰ σοῦ δώσω ἓνα φιλάκι;

ΜΑΡΚ. Ἐξ ὅλης καρδίας, πενθερέ μου!

ΑΝΤ. Καὶ σὺ στέκεις ἐκεῖ σαστισμένη... τί στοχάζεσαι; Συγχωρεῖτε, κύριε μαρκήσιε... γαμβρέ μου... ἔτσι εἶναι δειλὴ... Ἄ! μὰ αὐτὴ εἶναι μία εὐτυχία ποῦ μοῦ γυρίζει τὸ μυαλό... Συγκινοῦμαι πολὺ! κλαίω καὶ γελῶ 'ς τὸν ἴδιον καιρὸ. Πηγαίνω καὶ εὐθὺς ἐπιτρέφω. Τρέχω νὰ κηρύξω σ' ὅλον τὸν τόπον αὐτὴ τὴν ὠραία εἰδήσι. (ἄναχωρεῖ. Ἡ Ἐρσιλία ἀποσυρθεῖσα ἤδη εἰς τινα γωνίαν κάθηται δεδυλισμένη εἰς βαθείας σκέψεις. Ἡ κόμησσα γέρει τῷ μαρκησίῳ νὰ ὑπαγῇ καὶ τῇ ὁμιλίῃ).

ΜΑΡΚ. Ἐρσιλία, τί σκέπτεσθε;

ΕΡΣ. Ἐθεώρουν αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, κύριε μαρκήσιε.

ΜΑΡΚ. Ταύτην θὰ ἐγχειρίσητε εἰς τὸν κόμητα...

ΕΡΣ. Καὶ θὰ λάβω ἐκείνην ἥτις ἀπηυθύνετο πρὸς ἐμέ. Μὴ ἀμφισβᾶλλετε, κύριε μαρκήσιε.

ΜΑΡΚ. Δικαιοῦσθε ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης νὰ μὲ λέγετε Ἐρνέστον.

ΕΡΣ. Δὲν εἰσθε ἀκόμη ἰδικός μου.

ΜΑΡΚ. Ἀλλὰ θὰ εἶμαι ἐντὸς ὀλίγου... οὕτω τοῦλάχιστον μ' ἐκάμετε νὰ ἐλπίζω.

ΚΟΜ. Ἐρσιλία, τί ἔχεις;... φαίνεσαι ἀλλοφρονοῦσα... δὲν σ' εὐχαριστεῖ ἡ προῦσα εὐτυχία;...

ΕΡΣ. Εὐχαριστεῖ ὑμᾶς... ἐπιθυμεῖ αὐτὴν ὁ πατήρ μου...

ΚΟΜ. Ναι, κόρη μου, ὁ γάμος οὗτος θὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῇ.

(ἀκούονται πλαταγισμοὶ μαστιγίου καὶ κρότος ἀμάξης)

Σ κ η ν ῆ Σ τ'.

ΤΗΝΡΕΤΗΣ ἔπειτα ὁ κόμης ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ

ΚΟΜ. Τί συμβαίνει;

ΤΗΝΡ. Τρέξατε, τρέξατε, κυρία κόμησσα!

ΚΟΜ. Τί συνέβη;

ΤΗΝΡ. Ἐφάνηκεν ἡ ἐξοχότης τοῦ ὁ κύριος κόμης.

ΚΟΜ. Τί;

ΤΗΝΡ. Ὀλίγα ῥήματα ἔτρεξα ἐμπρός. Ἰδοὺ τὸν ἄρχετα.

ΜΑΡΚ. (σιγὰ τῇ κοιτίᾳ) Θάρος!

ΚΟΜ. (προστρέφουσα) Σὺζυγέ μου! σὺζυγέ μου!

ΛΕΟΠ. Δὲν μὲ περιμένετε τόσο γρήγορα, κόμησσα;

ΜΑΡΚ. Καλῶς ἦλθετε, κόμη.

ΛΕΟΠ. Ἐδῶ ἦσθε μαρκήσιε; Ὑπέθετον ὅτι εἰς θε εἰς Νεάπολιν.

ΜΑΡΚ. Καὶ ἐγὼ δὲν ἐπίστευον ὅτι ἠθέλετε ἀφῆσαι τόσο γρήγορα τὴν Πετρούπολιν.

ΛΕΟΠ. Ἀπλὴ σύμπτωσης... Ἀλλὰ τί, δὲν μοι προσφέρετε λοιπὸν τὴν χεῖρα; Δίμηνος ἀπομάκρυνσις σὰς ἔκαμεν ἄρᾳ γε νὰ λησμονήσητε τὰς φιλικὰς ἡμῶν σχέσεις;

ΜΑΡΚ. Τί λέγετε, κόμη; (τείρουσά αὐτῷ τὴν χεῖρα)

ΛΕΟΠ. (κρυτῶν συρραφισμένην τὴν χεῖρά του). Ἄλλος πατήρ ὑπῆρξεν πρὸς σὰς... καὶ σεῖς εἰσθε ἄλλος υἱὸς πρὸς ἐμέ... τὰ συμφέροντά σας ἔλαβον ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν μου· σὰς καθωδήγησα εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον, ἐν ᾧ διεκρίθητε καὶ ἐτιμήθητε. Δὲν λέγω δὲ ταῦτα καυχώμενος, ἀλλ' ἵνα στερεώσω τοὺς ἱεροῦς καὶ ἀναπορεύτους ἐκείνους δεσμοὺς φιλικῆς οἰτίας μᾶς συνέδεσαν καὶ πρέπει νὰ μᾶς συνδέωσι.

ΜΑΡΚ. Ναι, κόμη.

ΛΕΟΠ. Δύνασθε νὰ μοι εἴπητε τὴν αἰτίαν δι' ἣν σὰς εὐρίσκω ἐν τῇ ἐπαύλει μου, ὅτι σὰς ὑπέθετον πεντακοσίαις καὶ ἐπέκεινα λεύγα; μακράν;

ΜΑΡΚ. (μετὰ ψυχρότητος) Κόμη, ἐγὼ σὰς φανῇ περὶ ἄξον, ἀλλ' εἰμαι ἐδῶ... διότι ἐδῶ εἶναι ἡ μνηστὴ μου.

ΛΕΟΠ. (ἐκπληγεί) Νυμφεύεσθε;

ΜΑΡΚ. Ναι, σήμερον.

ΛΕΟΠ. Καὶ... ἡ σύζυγός σας;

ΜΑΡΚ. Δὲν τὸ φαντάζεσθε;

ΛΕΟΠ. Ὅχι, ἀληθῶς.

ΜΑΡΚ. Δὲν ἐλάβετε τὴν ἐπιστολὴν ἥτις ὡς ἐκ λάθους τῆς ἐπιγραφῆς ἤλλαξε διεύθυνσιν;

ΛΕΟΠ. Βεβαίως... μίαν ἐπιστολὴν ἀκατάληπτον.

ΜΑΡΚ. Δὲν εἶδετε εἰς τίνα διηυθύνετο.

ΛΕΟΠ. Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἔφερεν ὡς ἐπικεφαλίδα τὰς λέξεις: «Ἀξιολάτρευτος Ἐρσιλία!...»

ΜΑΡΚ. Βεβαίως! Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἐδῶ παροῦσα μνηστὴ μου. Σεῖς ἐλάβετε μίαν ἐρωτικὴν ἐπιστολὴν, αὕτη δὲ μίαν διπλωματικὴν εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως ὑπῆρχεν ὑστερόγραφον, δι' οὗ ἐγίνετο μνεία τοῦ μετὰ τῆς Ἐρσιλίας γάμου μου. Λοιπὸν Ἐρσιλία, ἀπόδοτε τῷ κυρίῳ κόμητι τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένην ἐπιστολὴν.

ΕΡΣ. Ἰδοὺ, κύριε κόμη, λάβετε.

ΚΟΜ. (ἐξετάζει τὴν ἐπιστολὴν, θεωρεῖ εἰς ἕκαστον ὡς θέλων ν' ἀναγνώσῃ ἐν τῇ ψυχῇ ὅλον, ἔπειτα μὲ ελαφρὸν τόνον εἰρωνείας λέγει) Χαίρω, μαρκήσιε... συγχαίρω δὲ καὶ ὑμᾶς, δεσποσύνη!

ΜΑΡΚ. Ὁμολογήσατε, κόμη, ὅτι ἡ εἰδήσις αὕτη σὰς ἐκπλήττει. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐκλογῇ συζύγου ἠθέλησα νὰ ὑποχωρήσω εἰς τὰς κλίσεις τῆς καρδίας.

ΛΕΟΠ. (σαρκαστικῶς) Καλῶς ἐσκέφθητε, μαρκήσιε, καὶ ἐπαναλαμβάνω τὰ συγχαρητήριά μου.

ΚΟΜ. Φίλε μου... θὰ εἰσθε κουρασμένος... μὴ ἔχετε ἀνάγκην ἀναπαύσεως;

ΛΕΟΠ. Ἀνεπαύθην εἰς Μεδιόλανα χθὲς τὸ ἑσπέρας.

ΚΟΜ. Εἶδετε τὸν υἱόν μας;

ΛΕΟΠ. Τὸν εἶδον.

ΚΟΜ. Καὶ πῶς δὲν τὸν προσλάβετε μαζὺ σὺν τῇ κόμῃ;

ΛΕΟΠ. (ἐνθουσιάζων) Ὁ γάμος ἐστὶν ἡμεῖς. Ἀλλ' ἐδῶ δὲν βλέπω οὐδεμίαν προπαρασκευὴν δι' ἐορτὴν γάμου. Ποῦ εἶναι οἱ προσκεκλημένοι; Ποῦ εἶναι, Ἐρσιλία, τὰ γαμήλια δῶρά σου;

ΜΑΡΚ. Ἀπόψε ἀναχωροῦμεν εἰς Μεδιόλανα, ὅπου τὰ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ

πάντα προπαρεσχευάθησαν πρὸς ἀνταξίαν αὐτῆς ὑποδοχῆν.
ΛΕΟΠ. Θέλω κ' ἐγὼ νὰ σᾶς προσφέρω τὸ γαμήλιον δῶρόν μου.

ΕΡΣ. Ἔσθε πολὺ καλὸς, κύριε κόμη!

ΛΕΟΠ. Καὶ διὰ νὰ δυνηθῶσιν ὅλοι ν' ἀπολαύσωσι τὴν ἐκ-
πληξιν τὴν ὁποίαν σᾶς προετοιμάζω, ζητῶ παρ' ὑμῶν δύο
λεπτῶν τῆς ὥρας συνδιάλεξιν κατ' ἰδίαν.

ΜΑΡΚ. Ἀλλά...

ΛΕΟΠ. Δὲν ζηλεύετε, πιστεύω, φίλε μου;

ΚΟΜ. Θὰ λάβω τοῦλάχιστον ἐγὼ τὴν τιμὴν νὰ παραστῶ
εἰς τὸν διάλογον τοῦτον;

ΛΕΟΠ. Ὅχι, διότι θέλω νὰ προσθέσω συμβουλὰς τινὰς
τὰς ὁποίας σῆς ἐθέτετε εἰς ἐνέργειαν ἐναντίον μου.

ΚΟΜ. Δοιπὸν μᾶς διώκετε;

ΛΕΟΠ. Ἀκριβῶς.

ΚΟΜ. Ἐρσιλία, νὰ σ' ἐναγκαλισθῶ καὶ πάλιν φίλη μου. (σι-
γὰ τῇ Ἐρσιλίᾳ) Πρὸς θεοῦ, μὴ με προδώσῃς! (ἀπέρχεται δε-
ξιόθεν).

ΜΑΡΚ. Ἐρσιλία, ἐπιτρέψατε ἵνα ἐπ' ὀλίγον ἀποχωριζόμενος
ἡμῶν, ἀποθέσω ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ μετώπου σας τὸ φίλημα
τοῦ μνηστῆρος.

ΕΡΣ. (σταματῶσα) Κύριε!..

ΜΑΡΚ. (σιγὰ τῇ Ἐρσιλίᾳ) Προσέχετε, θέλουν νὰ σᾶς προ-
καταλάβωσι. (ἐξέρχεται ἐκ τοῦ βάθρου).

ΕΡΣ. (καθ' αὐτήν) (Τί ἠθέλησαν νὰ μοὶ εἰπωσι;)

(ἐπεταὶ συνέγεια)

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑΣ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΔΑΚΡΥΤΩΝ

ΤΩΙ ΕΛΛΟΓΙΜΟΤΑΤΩΙ
ΚΑΙ ΕΥΠΑΙΔΕΥΤΩΙ ΠΟΙΗΤΗΙ
ΚΥΡΙΩ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΜΕΣΣΑΛΑΙ

ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΦΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΠΟΛΗΨΕΩΣ.

Ἀνέδνηκα τὸ βράχο σου, Κυρά Φανερωμένη,
Ἐνυπόλυτη, δακρυόρεκτη, μετὰ τὴν πνοὴν σδυμένη.
Τὸ δάκρυ μου ποῦ χύνεται ὅτ' ἀπόδια σου, Παρθένο,
Μὲς τὴν καρδίᾳ μου συμφορὰ τῶχει φαρμακωμένο.
Τοῦ κόσμου τὰ σκοινία μ' ἔχουνε σταυρωμένη,
Ἐρμὸ κλαρὶ ἀπόμεινα, Κυρά Φανερωμένη!
Ἀγάπησα ἀναμάρτητα ψυχὴν ξενυπεμένη
Ἐν ξερῷ φύλλῳ μ' ἄφησε ποῦ ρευματὰ τὸ σέρνει.
Ἄν εἰς τὸ νοῦ του ὡς ὄνειρον τῆς νειώτης του δια-
[βαίνω,

Ἦ μὲς τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς σὰ ῥόδο μαραμένο,
Ἐς τοῦ πῶς ζῶ με δάκρυα κ' αἰσθάνομαι ἀκόμα
οὐ χωρισμοῦ του τὸ φίλι πικρὸ, θερμὸ ὅτ' ὅμα!
Σώσεμε, Παντοδύναμη! ποῦ βλέπεις τί ὑποφέρω,
Εἶμαι πτωχὴ καὶ τάματα δὲν εἶχα νὰ σοῦ φέρω,
Οὔτε κερὶ εἰς τὴν ἁγία εἰκόνα σου ν' ἀνάψω,
Στὴν εὐρτή σου σχώραμε π' ὧχ ἦρτα γιὰ νὰ κλάψω.
Γιὰ τάματα, σοῦ ἔφερα τὰ ἔρμα δάκρυά μου,
Ἀντὶ τὰ ἡφτώχια μ' ἄφησε κ' ἡ ὀρφάνια στὴν καρδιά μου!

Γονατιστὴν στὴν ἐκκλησίαν ἐκλαίει, ἐθρηνοῦσε,
Κ' ἡ νειώτη ἔξω χόρευε, ἐγέλα, τραγωδοῦσε.
Πολύμορφ' εἶναι ἡ ζωὴ! Δὲ σήμαντρον σημαίνει,
Παρέκει χαρῶν, δὲ ῥατοῦν ποῖος πάσχει, ποῖος
μεθαίνει!
Ἐστ' εἶνε ὁ κόσμος! ἄλλοι ζοῦν, ἄλλοι στὸν ἄδην πάνε,
Καὶ ὅπου αἶμα χύθηκε τώρα γλεντοῦν, γελᾶνε!

Τῆς εἶπαν τὸ πῶς ἐφθασε λεβέντης ἀπ' τὰ ξένα,
Τὸν χαιρετοῦν, κι' αὐτὸς ῥωτᾷ ὁλόθερμα γιὰ σένα.
Ὅπως σπαράζει θάλασσα ἀπ' τὴν ἀνεμοζάλη,
Ἐσπάραξαν τὰ στήθη της, ἔσκωσε τὸ κεφάλι,
Στὰ γαλανὰ τὰ μάτια της ἐσφόγγισε τὸ δάκρυ,
Στὴν ἐκκλησίαν τὸ βλέμμα της ἐρύχθη ἀπ' ἄκρην σ' ἄκρην
Ἐγερν' ἐδῶ, ἔγερν' ἐκεῖ σὺν καλαμῇ στ' ἀέρι,
Νὰ ἰδῇ ὅτ' ὁ πλῆθος τῶν πιστῶν τ' ἀγαπητὸ της ταῖρι.
Ἐπάνω του ἐκάρφωσε ὁλόπικρη ματιὰ της
Τὸ παγωμένο αἷμα της ἀναψε ὅτ' ἡν καρδιά της.
Ῥόδ' ἀνθισαν ἑστὰ χεῖλ' αὐτῆς εἰς τὰ ἀχνὰ τὰ μάγουλά της
Στιγμῆς χαρὰ τῆς ἔδωσε τὴν πρώτην εὐμορφίαν της,
Κι' ὅπως ὁλόστρωτο σιγᾷ τὸ κύμα στὴ γαλήνη
Μὲς τὴν ἀνέλπιστην χαρὰ εἰσέγνεσε κ' ἐκείνη.
Τὴν εἶδε, ἀναστένανε ἔκαμε τὸ σταυρὸ του
Ποῦ εὖρ' ἀκόμα ζωντανὸ τῆς νειώτης τ' ὄνειρό του!
Ὅπως τὰ μαῦρα σύγνεφα μεστῶν στοιχειῶν τὴν πάλιν
Λάμπουν, βροντοῦν ποῦ σπρώχνονται ἀπ' τὴν ἀνε-
μοζάλη

Ἐλάμψανε τὰ μάτια τοὺς π' ἀντίκρουσε ἡ ματιὰ τοὺς
Ἐσκίρτησε, ἐβρόντισε ἡ ἄδολη καρδιά τοὺς.
Σὺν τὸ πουλὶ ποῦ ξαναἰδῇ χαμένο του αἰτέρι,
Κι' ὅπου ξαπλώνει τὸ φτερό ν' ἀπαντηθῇ εἰς τὸ ἀέρι,
Σὺν τὸ πουλὶ γοργὰ τρέξε τ' ὁμορφὸ παλινκαίρι,
Ἐστάλαξε τὸ δάκρυ του σὺν τὸ μαργαριτάρι.
Ἀγγελικὸ χαμόγελο τῆς ἀνθισσε ἑστὸ στόμα,
Ὅταν τῆς εἶπε σ' ἀγαπῶ μετὰ τὴν καρδίαν μου ἀκόμα.
Σὲ ἐδλεπα στὴ χараυγὴ, στ' ἀστέρια, σὴν σελήνη,
Κι' ὅπου ἀνθίζανε μωσκὲς, τριαντάφυλλα καὶ κρίνοι.
Ἀπ' τὰ ξανθὰ σου τὰ μαλλιά ὁλόχρυσον μὴ τρίχα,
Θυμητικὸ, παρηγοριὰ στὴν ξενιτειὰ τὴν εἶχα!
Κλαίοντες ἐγονάτισαν ἔμπροσς εἰς τὴν Παρθέναν,
Κι' ὠρκίσθη τῆς ἀγάπης του πλεῖα νὰ μὴν πάει ἑστὰ
[ξένα!

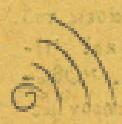
Ἄγγελος Καλάρης.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Poeta del dolore εἶνε ὁ τίτλος περισπουδαστοῦ μελέτης
περὶ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Νικολάου Lenau, γραφείσης ἀ-
πὸ τοῦ διαπρεποῦς Ἰταλοῦ Πέτρου Bonetti. Ὁ συγγραφεὺς
μετὰ τέχνης καὶ χάριτος δίδει πιστὴν ὅσον τὸ δυνατόν
εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ, παρενθέτει δὲ ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ καὶ
ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων. Ἐξέρει καὶ κρίνει μετὰ
βαθυνοίας, καὶ γλαφυρότητος, διὸ ἡ μελέτη ἀναγινώσκεται
εὐχαρίστως. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ κύριος Bonetti
εἶνε συγγραφεὺς δέκιμος καὶ τεχνικῆς εὐχὴ τῶν τυχαίων.
Προσεχῶς θα δημοσιεύσῃ μελέτην περὶ τοῦ Petofi καὶ τοῦ
Shelley, ἀλλὰ τὸ ἔργον ὅπερ θὰ ἀπαθανάτησιν τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ εἶνε ἐκεῖνο περὶ τῆς ποιήσεως τοῦ δεκάτου ἐνιάτου αἰῶ-
νος περιέχον καὶ ἐν ἰταλικῇ μεταφράσει ποιήματα πάντων τῶν
ἐθνῶν.

— Ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ καὶ διακεκριμένου συγγραφέως τῶν «Πα-
τριαρχικῶν πινάκων» καὶ ἄλλων σπουδαίων
συγγραμμάτων κ. Μανουὴλ Ιω. Γεδεῶν ἀγγέλλεται ἡ ἐκ-
δοσις ἐν Κωνσταντινουπόλει χρησιμωτάτου εἰς ἕκαστον χρι-
στιανικὸν ναὸν καὶ μοναστήριον βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλον
«Βυζαντινὸν Ἐορτολόγιον» τὸ ὁποῖον εἶνε μνηεῖα ἱστορικὴ καὶ
κριτικὴ πάντων τῶν ἐσίων ἀνδρῶν καὶ μαρτύρων, μνηεῖα τῶν
εἰς αὐτοὺς καθωσιωμένων λαῶν καὶ μονῶν, ἱστορία βραχεῖα
τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἀκο-
λουθῶν κτλ. Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖται ἐκ 240 μεγάλων σε-
λίδων, μετὰ δὲ καὶ 10 φραγκῶν. Τὸ βιβλίον εἶναι ἐπὶ
φειδωλὲς καὶ ὁμορφόν, καὶ τὸ ἔθνη ἀνιστάμεν εἰς τε τοὺς
ιερεῖς, τοὺς μοναχοὺς καὶ πάντα εἰς Χριστὸν πιστεύοντα. Συ-
δρομηταὶ ἐγγράφονται καὶ παρ' ἡμῖν.

— Ὁ ἐψηρισμένος ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν Δ. Πλάσιος ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας, ἐγκαθίδιο; δ' ἐγένετο αὐτῷ ὑποδοχὴ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις διατριβόντων συμπολιτῶν μας. Διελθὼν ἐκ Πατρῶν ὁ σεβασμιος ἱεράρχης ἐνεχείρησε τῷ συμπολίτῃ ἡμῶν ἱερεὶ Θεοχάρη φράγμα διακρίσεως ὅπως διανεμῇ ταῦτα τοῖς ἐν Πατριαίς πτωχοῖς Ζηκυνθίοις. Εὐχαρίστως πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ ἱερεὺς Θεοχάρης ἐξετέλεσε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας. Ἡ χειροτονία του ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ γυνήσεται τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν. Κατὰ πάσαν δὲ πιθανότητα θέλει διενεργηθῇ ἡ εἰς Ἀθήνας ἐκδρομὴ.

— Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξελέγη ὁ ἀξιότιμος συμπολίτης ἡμῶν κ. Γεώργιος Κ. Ρώμας βουλευτὴς, λαβὼν ψήφους 118.

— Κατὰ τοὺς ὑπὸ τῆς Νομαρχίας ἐκδοθέντας προϋπολογισμοὺς τῶν δήμων τῆς νήσου ἡμῶν, τοῦ δήμου Ζακυνθίων τὰ ἔσοδα ἐκανοήθησαν εἰς δραχ. 166,000, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 165,370.

— Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐπὶ τῇ ἐπαναλήψει τῶν μαθημάτων καὶ ἐργασιῶν τοῦ ἀξιοσυστάτου παρ' ἡμῖν Φιλαρμονικοῦ Συλλόγου, οἱ μαθηταὶ προσέφερον τῷ διακεκριμένῳ μουσικοδιδασκάλῳ αὐτῶν κ. Φραγκίσκῳ Νικολίνῃ πολυτελέστατον στέφανον μετὰ πλατέων ἐξ ὀλοσηρικοῦ ταινιδῶν ἄριστος ἐπεξεργασμένων. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τῆς ταινίας μέρους ἀνεγινώσκето διὰ κομφῶν κεχρυσωμένων γραμμάτων οἱ ἐξῆς στίχοι:

Τὴν τέχνην τὴν ὁρμονικὴν
Μ' ἀγάπη καὶ μὲ πόνο
Μᾶς δίδαξες ἘΣΥ,
Κι' ἂν ἔχη ὁ τόπος Μοῦσικὴ
Ἐστὸ ζῆλο Σου καὶ μόνο
Ἀνήκει ἡ τιμὴ.
Δέξου λοιπὸν ὡς ταπεινὸν
Εὐγνώμοσύνης φόρον
Τῶν μαθητῶν Σου δῶρον,
Τὸν στέφανον αὐτόν.

Ζάκυνθος 1894.

Dei suoni l' arte magica
Tu c' insegnasti solo
Con indefesso amor;
E se i divini numeri
L' odone in questo suolo,
A te si dee l' onor.
Dunque d' accoglier dognati
Quest' umile corona
Di fior, che a te si dona
Dai nostri grati cor.
Zante 1894.

Ἐπαινοῦμεν κατὰ καθῆκον τοὺς εὐγενεῖς τοῦ φιλαρμονικοῦ συλλόγου μαθητὰς διὰ τε τὸν ζῆλον αὐτῶν πρὸς τὴν τέχνην τοῦ ὁραίου καὶ διὰ τὰ εὐγενῆ πρὸς τὸν διδάσκαλόν αὐτῶν αἰσθήματα.

— Ἡ μουσικὴ τοῦ νέου φιλαρμονικοῦ συλλόγου τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ὑπὸ τὸν διακεκριμένον μουσικοδιδάσκαλον Φραγ. Νικολίνῃ, ἀνέκρουσεν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ποιητοῦ διάφορα ἐκλεκτὰ τεμάχια μεγάλως εὐπρεστῆσαντα, θεωροῦμεν δὲ δικαίαν τῇ ἐνθάρρυνσιν τοιοῦτου μουσικοῦ σώματος, ὅπερ συγκροτεῖ τὸ μουσικὸν γόητρον τῆς νήσου μας.

— Λαμπρῶς ὑπὸ πάσαν ἐποψὴν ἀνεπτύχθη κατὰ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης, ὅπου μέχρι τινὸς ἐγένοντο αἱ συνεδριάσεις τοῦ Συλλόγου τῶν Φιλομαθῶν τὸ θέμα «Περὶ Θεοποιίας» καὶ «Ἡθικῆς» ὑπὸ τοῦ ἐγκρίτου παρ' ἡμῖν γυμνασιάρχου κ. Ὁδωνος Ρέντζου. Τὸ πυκνὸν πλῆθος ὅπερ ἐπὶ ὥραν ὀλόκληρον μετὰ ὑψηλευτικῆς οὕτως εἶπειν προσοχῆς καὶ περιεργείας ἤκουστο αὐτοῦ ἐνθουσιωδῶς καταχειροκρότησε μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τὸν ρήτορα.

— Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ὁμίλησεν ἐν τῇ Δίεσχῃ ὁ «Ζάκυνθος» ὁ ἐγκριτος ἱερομαθὴς κ. Διονύσιος Μαρτελάος, συνεχίσας τὴν περὶ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐν Ἑπτανήσῳ κατὰστάσεως μελέτην του. Ὁ διαπρεπὴς δικηγόρος ἐν πάσῃ ἱστορικῇ ἀκριβείᾳ ἀνέλυσε πᾶσαν τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν διοργάνωσιν μέχρι τῆς Ἀγγλικῆς προστασίας φθάσας. Τὸ πυκνὸν τοῦ Συλλόγου ἀκροατήριον καταχειροκρότησεν ἐν τέλει ἐνθουσιωδῶς τὸν ρήτορα. Ὁ κ. Μαρτελάος ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει θέλει συνεχίσει τὴν περισπούδαστον μελέτην του.

— Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν καὶ περὶ ὥραν 10 1/2 π. μ. ὁμιλήσει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου «Δομδάρδος» ὁ ἀξιότιμος παρ' ἡμῖν φρούραρχος κ. Βρονταμίτης «Περὶ τῆς ἀξίας τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου». Τὴν μεθεπομένην δὲ Κυριακὴν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁμιλήσει ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Δίεσχῃ ὁ «Ζάκυνθος» ὁ διακεκριμένος παρ' ἡμῖν νομάρχης κ. Π. Ματαράγκας «Περὶ ποιητικῆς γλώσσης». Ἡ εἰσοδος ἐλευθέρᾳ.

— Ἀπεδόθη τῆς θητείας τῶν δύο Συντηρητῶν τοῦ παρ' ἡμῖν Ἐνιχυροδανειστηρίου κκ. Καμύλλου Θ. Μερκάτη καὶ Διονυσίου Χαριτᾶ, εὐδοκίμως ἀμφοτέρων ὑπηρετησάντων, διωρίσθη τοιοῦτος ἔχων τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα ὁ ἀξιότιμος καὶ εὐγενὴς συμπολίτης ἡμῶν κ. Διονύσιος Α. Στραβοπέδης, λίαν κατὰλληλος διὰ τὴν θέσιν ταύτην, τὸν ὁποῖον καὶ αἱ «Μοῦσαι» ὀλοφύχως συγχαίρουται.

— Τὸ Ὑποπρακτορεῖον τοῦ ἄρτι ἐν Ἀθήναις συσταθέντος νέου πρακτορείου τοῦ τύπου ἀνέλαβε ἐνταῦθα ὁ εὐγενὴς καὶ δραστήριος νέος κ. Δημήτριος ἱερ. Μ. Νομικός παρὰ τῷ καταστήματι Ἱερογίου Μπαχώμη.

— Δικασθεὶς καὶ πάλιν κατ' αὐτὰς ὁ συντάκτης τοῦ Κου τοῦ ζῆ διὰ τὸν γνωστὸν κατὰ τοῦ Συλλόγου τῶν Φιλομαθῶν ἐβελλόν του, δι' ὃν εἶχε προηγουμένως καταδικασθῆναι μὴ εἰς μηνιαίαν φυλάκισιν, ἡθωώθη, λίαν ἀξιεπαίνως συμβουλεύσαντος τοῦ κ. Προέδρου αὐτόν, ἵνα τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιτιθῇται κατὰ προσώπων κατὰ πολὺ ὑπερκειμένων αὐτοῦ.

— Ἐξεδόθη πέμπτον ἤδη ἔτος τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Λογοθέτου ἐκδιδόμενον Ζακύνθιον Ἡμερολόγιον περιέχον ἐκλεκτὴν ὕλην διακεκριμένων παρ' ἡμῖν πεζογράφων καὶ ποιητῶν. Συγχαίρομεν τὸν ρεάτην ἐκδότην κ. Γ. Δ. Λογοθέτην διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἀγῶνα του.

— Προχθὲς ἐξεδόθη ἐνταῦθα ὁ ἀ. ἀριθμὸς ἑκμέτρου σατυρικῆς ἐφημερίδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Γάτοι». Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, αὐτῆς ἐπέβλεψαμεν, ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις ἐπρεπε νὰ ἐπιτρέπηται ἡ λογοκρισία.

— Ζητοῦνται οἱ ἀριθμοὶ 8, 21, 22, 25, 26 καὶ 28 τῶν «Μουσῶν». Παρακαλοῦνται οἱ μὴ διατηροῦντες σειρὰν καὶ ἔχοντες αὐτοὺς νὰ μᾶς ἐπιστρέψωσιν εὐπρεστούμενοι τὰ φύλλα ἐκεῖνα ἢ νὰ πωλήσωσιν αὐτὰ εἰς ἡμᾶς.

— Προχθὲς Κυριακὴν εὐόκως ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ ἐξαίρετου νέου συμπολίτου μας κ. Διονυσίου Μπέστα μετὰ τῆς σεμνοτάτης καὶ λίαν φιλέργου νεάνιδος Ἑλένης Κολώνια. Εἰς τὸ νεκρὸν ζεύγος αἱ «Μοῦσαι» εὐχονται πᾶσαν εὐτυχίαν.

— Δὲν θὰ ἦτο καλὸν ἢ Ἀστυνομία νὰ ἐλάμβανεν ἐν μέτρον ὅπως ὀρισθῇ τὸ βάρος τῶν ἀντικειμένων, δι' ὧν ἀσπλάγχνως πολλάκις οἱ κερραγωγεῖς καταβασανίζουσι τ' ἀτυχῆ φορτῆγὰ ζωᾷ;

— Καὶ ἄλλο δυστύχημα ἐπληξεν κατ' αὐτὰς ἦν εἰκογόνειαν τοῦ ὅσον καλοκάγαθου τόσον ἀτυχοῦς συμπολίτου μας κ. Σωτηρίου Δημακοπούλου, στερηθέντος τῆς εὐφυοῦς θυγατρὸς του ἐν τῷ ἔαρὶ τῆς ἡλικίας τῆς. Τοῦς οὕτως σκληρῶς ὑπὸ τῆς εἰκαζομένης δοκιμαζομένου ἀτυχοῦς γεννήτορας καὶ τοῦς καλοκάγαθου αὐτῆς ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς κ. κ. Χαράλαμτον, Ἀναστάσιον καὶ Νικόλαον ἐγκαρδίως συλλυποῦμεθα. Ὁ φωτογράφος Γ. Δημητριάδης διαλαλῶν τὸ φωτογραφεῖον τοῦ κ. Δημακοπούλου τὴν ἐκδομένην ἡμετέραν μετ' αὐτὸ νὰ τὰς ἐξωφλήσωσι, διότι ἄλλως θέλει κλητεύσει τοὺς δυστροποῦντας, καὶ κωφεύοντας, εἰς τὴν πληρωμὴν. Παρακαλεῖ ἐπίσης τοὺς ἔχοντας διαθέσιν νὰ φωτογραφηθῶσιν ὅπως προσέλθωσιν ἐγκαίρως.